

รายงานการศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน

เรื่อง

กำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจอง

อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

The food capacity in Nongtajong community forest
Amphur Kapchuang, Surin Province

โดย

นายไพรัตน์

MR.PAIRAT

นายกฤษณะ

MR.KRITCHANA

นางสาวยุวพร

MISS YUWAPHORN

สกุลศิริจิตร

SAKULSIRAJIT

นิสสะ

NISSA

โสภาพ

SOPHAP

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 10 (ศรีสะเกษ)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ. ศ. 2549

กำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจอง

อำเภอตากใบ จังหวัดสุรินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการเก็บหาพืชอาหารป่าในพื้นที่ป่าชุมชนหนองตาจองในแต่ละปี โดยคาดว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านป่าชุมชนต่อไปในอนาคต วิธีการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายซึ่งเป็นหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านเป้าหมายแผนใหม่ ปี 2548 จำนวน 6 หมู่บ้าน ในตำบลโคกตะเคียน ได้แก่ บ้านโคกตะเคียน หมู่ที่ 3 , บ้านไทรงาม หมู่ที่ 8 , บ้านโคกตะเคียน หมู่ที่ 11 , บ้านโคกตะเคียนสามัคคี หมู่ที่ 13 และในตำบลตากใบ ได้แก่ บ้านบักจรง หมู่ที่ 2 , บ้านบักจรง หมู่ที่ 16 อำเภอตากใบ จังหวัดสุรินทร์ ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน หมอยาพื้นบ้าน ผู้รู้ และผู้ที่พึงพิงป่า หมู่บ้านละ 7-10 คน ในลักษณะการประชุมกลุ่ม สัมภาษณ์ไปเป็นรายข้อตามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ และกราฟ

จากการศึกษาพบว่า ป่าชุมชนหนองตาจอง เป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม คนในชุมชนดูแลรักษาป่าเอาไว้เพื่อประโยชน์ในด้านเป็นแหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร มีลักษณะพืชพรรณของป่าเต็งรัง ผสมป่าเบญจพรรณ ในส่วนของป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ที่สำรวจพบ ได้แก่ ยางเหียง ยางกราด พะยอม เต็ง รัง พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นล่าง ได้แก่ ติ้ว หมี่ หว้า มะขามป้อม เหมือดโศก เหมือดแอด พลองแก้มอัน เป็นต้น ในส่วนของป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ เขลียง ประดู่ แดง มะค่าแต้ และ ธารา เป็นต้น พันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นล่าง ที่สำรวจพบ ได้แก่ ลำบิดลง ลำควน มะหวด เป็นต้น พันธุ์ไม้พื้นล่าง ที่สำรวจพบ ได้แก่ นมน้อย ผีเสื้อ สมัก บุก ว่านหวานอน (ดูบหุบ) กลอย ปุคบกงู มันทับ มันทก อีรอก กระเจียว เป็นต้น

จากการศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในป่าชุมชนหนองตาจอง พบชนิดพืชอาหารป่าจำนวนมากมาที่นำมาใช้ประโยชน์ ทั้งใช้ประโยชน์ครัวเรือนและจำหน่าย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2.07 ล้านบาท โดยได้แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ ไม้ 13 ชนิด, ผักป่า 11 ชนิด, ผลไม้ป่า 5 ชนิด, พืชกินหัว 4 ชนิด, พืชลำต้นได้กิน 3 ชนิด, สมุนไพร 12 ชนิด, แมลงกินได้ 3 ชนิด, ตัวขนาดเล็ก 2 ชนิด ปริมาณการเก็บหามากที่สุด คือ ไม้ 16,098 ก.ก./ปี รองลงมา คือ พืชกินหัว 3,524 ก.ก./ปี ส่วนมูลค่าที่ประเมินได้มากที่สุด คือ ไม้ 1,878,450 บาท/ปี รองลงมา คือ พืชกินหัว 83,240 บาท/ปี

แสดงให้เห็นว่าป่าชุมชนหนองตาจอง เป็นป่าที่มีกำลังผลิตพืชอาหารจากป่าชุมชนมาก มีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น ในอนาคตหากไม่มีการจัดการที่ดี จะทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรมลงในอนาคต รัฐควรเข้าไปส่งเสริมให้ราษฎรปลูกเสริมป่า เช่น ปลูกไม้ที่เป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพร และไม้ใช้สอย เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่า ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนต่อไป